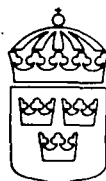

Justitieutskottets betänkande

1988/89:JuU14

Anslag till åklagarväsendet och domstolsväsendet

1988/89
JuU14

ANDRA HUVUDTITELN

Åklagarväsendet

Riksåklagaren

Regeringsförslag

I proposition 1988/89:100 bilaga 4 (justitiedepartementet) har regeringen föreslagit riksdagen att för budgetåret 1989/90 till Riksåklagaren anvisa ett ramanslag på 16 465 000 kr. (punkt C 1, s. 46 och 47).

Motion

1988/89:Ju813 av Bengt Harding Olson (fp) vari yrkas

3. att riksdagen begär att regeringen tillsätter en utredning med uppgift att förbättra förhållandena på åklagarbanan.

Utskottet

Medelsberäkningen m.m.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning.

I motion Ju813 begärs en utredning om förhållandena på åklagarbanan.

Utskottet delar motionärens oro inför svårigheterna att rekrytera tillräckligt kvalificerade åklagaraspiranter och inför det ökande antalet avhopp från åklagarbanan. Problemen är uppenbarligen av samma art som när det gäller rekryteringen till och avhoppet från domarbanan, ämnen som utskottet behandlat flera gånger under senare år (se t.ex. JuU 1986/87:25 s. 3 f), och olika insatser är erforderliga. Utöver sådana åtgärder som det ankommer på arbetsmarknadens parter att besluta om kan det t.ex. bli fråga om att göra arbetsuppgifterna mer attraktiva genom att överföra rutinbetonade göromål från åklagarna till kanslipersonal. Andra viktiga områden är grundutbildningens uppläggning och innehåll och vidareutbildningen av åklagare. Också tillgången till modern teknik i det dagliga arbetet har givetvis betydelse.

Arbete i den riktning som här skisserats pågår inom riksåklagarens kansli, delvis som en följd av ett uppdrag från regeringen med anledning av

åklagarkommitténs betänkande (SOU 1986:26) Åklagarväsendets lokala organisation m.m. Vidare föreslår regeringen i budgetpropositionen riksdagen att anslå medel till en särskild rekryteringsansvarig befattningshavare med placering vid riksåklagarens kansli för att komma till rätta med rekryteringssvårigheterna. Justitieministern anmäler i propositionen också sin avsikt att inom kort ta upp en motsvarande diskussion för åklagarväsendets del som den för domstolsväsendet när det gäller det framtidsinriktade arbetet – utskottet hänvisar här till den redogörelse som finns i avsnittet om Allmänna domstolarna. Regeringen har således redan uppmärksammat de problem som aktualiseras i motionen och några åtgärder från riksdagens sida erfordras inte. Utskottet avstyrker bifall till motion Ju813.

1988/89:JuU14

Åklagarmyndigheterna

Regeringsförslag

I proposition 1988/89:100 bilaga 4 (justitiedepartementet) har regeringen föreslagit riksdagen att för budgetåret 1989/90 till Åklagarmyndigheterna anvisa ett ramanslag på 364 238 000 kr. (punkt C 2, s. 47–49).

Motionerna

1988/89:Ju203 av Sven-Olof Petersson (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om miljöutbildning för polis och åklagare.

1988/89:Ju301 av Olof Johansson m.fl. (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om statsåklagare för miljöbrott.

Motiveringen återfinns i motion 1988/89:Jo797.

1988/89:Ju302 av Ingbritt Irhammar och Marianne Andersson (båda c) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utbildning i miljö rätt för polis och åklagare,

2. att riksdagen hos regeringen begär förslag om införande av en särskild statsåklagare för miljö mål.

Motiveringarna återfinns i motion 1988/89:Jo863.

1988/89:Ju303 av Claes Roxbergh m.fl. (mp) vari yrkas att riksdagen beslutar som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om ökad utbildning av åklagare för att komma till rätta med arbetsmiljöbrott.

Motiveringen återfinns i motion 1988/89:A282.

Medelsberäkningen

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning.

Vissa utbildningsfrågor m.m.

I flera motioner tas upp frågor som rör åtgärder mot miljöbrott. Sålunda framförs i motionerna Ju203 och Ju302 önskemål om bättre utbildning beträffande miljöbrott för polis och åklagare och i motionerna Ju301 och Ju302 krävs en särskild statsåklagare för miljö mål.

Utskottet behandlade förra året frågor om åklagarorganisationen och utbildning för miljö mål (se JuU 1987/88:28 s. 6). Som framgår av vad utskottet då uttalade finns kompetens för miljö målen inom regionåklagarorganisationen. Under innevarande budgetår har åtgärder vidtagits för att höja denna kompetens. Bl.a. får ett trettiotal åklagare miljöutbildning. Utbildningen sker i samarbete med naturvårdsverket. I utbildningen deltar också ett fyrtiotal polismän. Från rikspolisstyrelsens sida har nu framförts att något kvarstående utbildningsbehov knappast föreligger. (Överträdelse av miljöskyddslagarna utreds vanligen av länsstyrelsernas naturvårdsenheter och lottas därefter på de särskilda utredarna av ekonomisk brottslighet hos polisen.)

Utskottet vill i detta sammanhang nämna att det inom regeringskansliet påbörjats en översyn av lagstiftningen på miljöområdet och av brottsbalkens regler om miljöbrott. Syftet är bl.a. att få till stånd en bättre samordning mellan olika lagar.

I fråga om en särskild statsåklagare för miljö mål kan utskottet lika litet nu som förra året förorda att miljö kunskaperna koncentreras till en särskild miljö åklagare. Utskottet anser det lämpligare att såsom redan sker förstärka den kompetens som finns hos regionåklagarmyndigheterna. Motionerna Ju301 och Ju302 i här behandlade delar avstyrks.

När det sedan gäller motionsfrågorna om miljöutbildning anser utskottet i likhet med motionärerna att dessa är viktiga och inte får eftersättas. Goda kunskaper hos polis och åklagare är givetvis en förutsättning för ett effektivt beivrande av miljöbrottsligheten. Betydande utbildningsinsatser har redan gjorts och satsningen på utbildning kommer att fortsätta, särskilt inom åklagarverksamheten. Något sådant tillkännagivande som motionärerna önskar behövs därför inte. Utskottet avstyrker bifall till motionerna Ju203 och Ju302 i här behandlade delar.

I motion Ju303 tas en annan utbildningsfråga upp. Där begärs ökad utbildning för åklagare för att komma till rätta med arbetsmiljöbrott.

Utskottet vill här nämna att det inom riksåklagarens kansli pågår en översyn av grundutbildningen för åklagare. Översynen tar bl.a. sikte på sådana frågor som aktualiseras i motionen. Därför saknas det anledning för riksdagen att göra något sådant uttalande som begärs. Utskottet avstyrker bifall till motion Ju303.

Det kan tilläggas att arbetsolycksutredningen i betänkandet (SOU 1988:3) Arbetsolycka – "olycka" eller arbetsmiljöbrott? föreslagit att en särskild

straffbestämmelse med brottsrubriceringen arbetsmiljöbrott införs i brottsbalken. Enligt förslaget skall det nya stadgandet tillämpas vid vållande av olyckor i arbete i stället för de bestämmelser om bl.a. ansvar för vållande till kroppsskada och vållande till annans död i 3 kap. brottsbalken som nu tillämpas i sådana situationer. Förslaget övervägs för närvarande i regeringskansliet.

1988/89:JuU14

Domstolsväsendet

Domstolsverket

Regeringsförslag

I proposition 1988/89:100 bilaga 4 (justitiedepartementet) har regeringen föreslagit riksdagen att för budgetåret 1989/90 till Domstolsverket anvisa ett ramanslag på 51 433 000 kr. (punkt D 1, s. 53–55).

Utskottet

Utskottet tillstyrker bifall till regeringens förslag till medelsanvisning.

Allmänna domstolarna m.m.

Regeringsförslag

I proposition 1988/89:100 bilaga 4 (justitiedepartementet) har regeringen föreslagit riksdagen att för budgetåret 1989/90 till Allmänna domstolarna m.m. anvisa ett ramanslag på 1 254 357 000 kr. (punkt D 2, s. 55–60).

Motionerna

1988/89:Ju241 av Rolf Dahlberg m.fl. (m) vari yrkas

3. att riksdagen till allmänna domstolarna m.m. för budgetåret 1989/90 anvisar ett ramanslag av 1 261 657 000 kronor.

1988/89:Ju408 av Berith Eriksson (vpk) vari yrkas

2. att riksdagen hos regeringen begär förslag som innebär att nämndemän får full ersättning för inkomstbortfall i samband med att de fullgör sina uppdrag.

1988/89:Ju409 av Bengt Rosén och Bengt Harding Olson (båda fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om handläggningstid för inregistrering av bouppteckning.

1988/89:Ju808 av Olof Johansson m.fl. (c) vari yrkas

35. att riksdagen anslår 6 800 000 kronor utöver vad regeringen föreslagit för Allmänna domstolarna, m.m. D 2,

37. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om lika ersättning till nämndemän.

4. att riksdagen under Justitiedepartementets anslag D 2, Allmänna domstolarna m.m. anslår 6,8 milj. kr. utöver vad regeringen har föreslagit för att med 3,5 milj. kr. användas till personalförstärkningar, 0,8 milj. kr. till ökad efterutbildning samt 2,5 milj. kr. till ADB-tekniska hjälpmedel vid de allmänna domstolarna.

Utskottet

Hearing

I anslutning till behandlingen av regeringens förslag till medelsanvisning under anslagen till de allmänna domstolarna och de allmänna förvaltningsdomstolarna har utskottet hållit en hearing med företrädare för justitiedepartementet, domstolsverket, hovrätterna och kammarrätterna.

Arbetsläget m.m.

Beträffande målutvecklingen i de allmänna domstolarna under år 1988 kan nämnas följande.

Vid *tingsrätterna* har antalet inkomna tvistemål (exkl. gemensamma ansökningar om äktenskapsskillnad) minskat med nära 16 %. Antalet inkomna brottmål har ökat med drygt 5 %. Antalet balanserade (vid årsskiftet ännu ej avgjorda) mål är i stort sett oförändrat.

För *hovrätternas* del kan en fortsatt ökning av antalet inkomna mål noteras. Det totala antalet inkomna mål har således ökat med 7,5 % medan ökningen av antalet avgjorda mål stannat vid 5 %. Detta har medfört en ökning av balansen med 17 % trots att ett större antal mål avgjorts under året jämfört med föregående år. Av domstolsverkets preliminära statistik framgår också att ökningen främst är att hänföra till kategorin övriga mål men att även antalet brottmål ökat något.

Arbetsläget i *högsta domstolen* är i stort sett oförändrat jämfört med föregående år.

Utskottet vill anmärka att huvuddelen av den nyss redovisade minskningen av antalet tvistemål i tingsrätterna kan hänföras till den nya ordningen för handläggningen av konkurser och ansökningar om boskillnad. Minskningen motsvaras alltså inte av någon motsvarande nedgång i arbetsbördan i tingsrätterna.

Arbetsläget i domstolarna har således inte förbättrats under det senaste året, och särskilt den kraftiga balansökningen i hovrätterna ger, enligt utskottets mening, anledning till oro.

För närvarande pågår inom justitiedepartementet en omfattande översyn av domstolarnas verksamhet och organisation. Översynen omfattar sålunda inte endast de allmänna domstolarna utan även de allmänna förvaltningsdomstolarna och försäkringsdomstolarna. Översynen har riktats in på två frågeställningar. De gäller dels vilka uppgifter som bör ankomma på domstolsväsendet och vilka som kan läggas på andra samhällsorgan, dels hur uppgifterna bör vara fördelade inom domstolsväsendet. En grundtanke är att

domarpersonalens arbete skall renodlas. Som underlag för arbetet ligger en inom justitiedepartementet upprättad promemoria (Ds 1989:2) Domstolarna i framtiden – en idéskiss, betänkandet (SOU 1988:53) Domarbanan – utbildning och meritvärdering och domstolsverkets rapport (1988:5) Försäkringsdomstolar och allmänna förvaltningsdomstolar, vilka för närvarande remissbehandlas. Departementschefens avsikt är, som hon anger i budgetpropositionen (s. 8), att under hösten lägga fram en särskild domstolsproposition där förslag om det fortsatta reformarbetet presenteras för riksdagen.

Medelsberäkningen

Regeringen föreslår ett anslag till de allmänna domstolarna på 1 254 357 000 kr.

I motion Ju241 yrkas att anslaget skall tillföras 7,3 milj. kr. och i motionerna Ju808 och Ju822 yrkas att anslaget skall tillföras 6,8 milj. kr. utöver vad regeringen föreslagit.

Regeringens förslag till medelsberäkning innebär att de allmänna domstolarna undantas från tillämpning av huvudförslaget om besparing för den kommande treårsperioden och att de för nästkommande budgetår tillförs en förstärkning på 10,2 milj. kr. för personal, utbildning och ADB. Även för de två därefter följande budgetåren aviserar en viss ökning av anslaget.

Utskottet konstaterar att regeringens förslag till medelsberäkning innebär att konsekvenserna av beslutet om en utgiftsram för lönekostnadsökningar för budgetåret 1988/89 (prop. 1987/88:100, bil. 1, s. 52) inte har tillåtits slå igenom i domstolsverksamheten. Härtill kommer att regeringen i oktober 1988 tillförde extra medel för personalförstärkning vid särskilt arbetsbelastade domstolar. I årets budgetproposition föreslås också en betydande satsning på ADB. Vad här nämnts, i förening med den ökade personalutbildning som möjliggörs genom regeringens förslag, medför enligt utskottets bedömning en viss förstärkning av de allmänna domstolarna.

Regeringens förslag till medelsanvisning får enligt utskottets uppfattning godtas. Utskottet kan därför inte ställa sig bakom kraven i motionerna Ju241, Ju808 och Ju822 på högre anslag till de allmänna domstolarna.

Utskottets ställningstagande innebär emellertid inte att utskottet inte delar den oro för konsekvenserna på sikt av arbetsläget vid domstolarna som kommer till uttryck i motionerna.

Utskottet vill därför såsom skett tidigare år erinra om att domstolarna själva knappast har någon möjlighet att påverka verksamhetens omfattning och att resursbehovet huvudsakligen avgörs av måltillströmningen och målstrukturen. Det finns också anledning att på nytt understryka att rättssäkerhetskraven sätter en gräns för möjligheterna att göra rationaliseringar inom domstolsväsendet. Vikten av att den dömande och rättsvårdande verksamheten behålls på en kvalitativt hög nivå kan enligt utskottets mening inte nog betonas. Det handlar här i själva verket om allmänhetens tilltro till rättsväsendet och därmed till statsförvaltningens funktion i stort. Av betydelse i sammanhanget är också svårigheterna att rekrytera och behålla dugliga krafter på domarbanan. Av det anförda följer att anslagsutvecklingen på sikt måste följas mycket noga av statsmakterna. Utskottet vill i detta

sammanhang erinra om möjligheten för regeringen att begära ytterligare medelsanvisning om det skulle bedömas nödvändigt. Vad utskottet nu anför bör riksdagen ge regeringen till känna.

Ersättningen till nämndemän

Ersättningen till nämndemän regleras i förordningen (1982:814) om ersättning till nämndemän och vissa andra uppdragstagare inom domstolsväsendet m.m. Enligt förordningen utgår till nämndemän av allmänna medel arvode, reseersättning och traktamente.

För närvarande betalas ett enhetligt grundarvode på 260 kr. om dagen. Härtill kommer ett individuellt bestämt tilläggsbelopp till de nämndemän som på grund av tjänstgöringen som nämndeman får vidkännas löneavdrag eller annan inkomstförlust som överstiger grundarvodet. Tilläggsbeloppet är maximerat till 340 kr. om dagen. I budgetpropositionen (s. 60) aviseras en höjning av arvodet till sammanlagt högst 650 kr. om dagen. Härav skall grundarvodet utgöra 300 kr. och tilläggsbeloppet högst 350 kr.

I motion Ju408 begärs att nämndeman skall få full ersättning för inkomstbortfall. Motionären menar att det annars finns risk för bristande representativitet i nämndemannakåren.

På den principiella grunden att lika arbete skall ersättas lika yrkas i motion Ju808 att ersättning för nämndemannauppdraget skall utgå, lika för alla, oberoende av en eventuell inkomstförlust vid uppdragets fullgörande.

Den nuvarande ersättningsordningen med grundarvode och tilläggsbelopp infördes år 1985 (se JuU 1984/85:25, s. 8 ff). Bakgrunden var att utskottet i många år ansett det nödvändigt att få till stånd en mer allsidig sammansättning av nämndemannakåren och i detta syfte framhållit att en höjning av arvoden måste ske. Utskottet tog i 1985 års ärende ställning i fråga om flera olika förslag till arvoderingsystem. I fråga om valet mellan en generell höjning av arvodesnivån och systemet med kompensation för inkomstbortfall uttalade utskottet bl.a. att ett generellt ersättningsbelopp som någorlunda väl skulle motsvara det inkomstbortfall som drabbade en privatanställd yrkesarbetare av statsfinansiella skäl var helt uteslutet. Utskottet ansåg det vara att föredra att utnyttja de begränsade ekonomiska resurserna för att kompensera den som lider inkomstförlust på grund av nämndemannauppdraget framför att göra en generell höjning av arvodet och förordade alltså det arvoderingsystem som kom att införas.

När det först gäller yrkandet i motion Ju408 vill utskottet erinra om förtroendeuppdragsutredningens delbetänkande (Ds 1988:46) Pengar är inte allt men ... I betänkandet föreslås att det skall bli en kommunal skyldighet att ersätta de förtroendevaldas inkomstförluster fullt ut i vanliga inkomstlägen. Ett tak för kommunernas rätt att ersätta inkomstförlust föreslås också. Betänkandet remissbehandlas för närvarande.

Med hänsyn till de överväganden som således pågår avstyrker utskottet bifall till motion Ju408 i här behandlad del.

När det sedan gäller yrkandet i motion Ju808 anser utskottet som tidigare (se JuU 1985/86:23 s. 6 och JuU 1987/88:29 s. 5) att en allsidig rekrytering av nämndemän bättre främjas av ersättning för en konstaterad inkomstförlust

än av en lägre generell ersättning, lika för alla. Utskottet avstyrker bifall till det här aktuella yrkandet i motion Ju808.

1988/89:JuU14

Registrering av bouppteckning

Bouppteckning som förrättas efter dödsfall är en förteckning över den avlidnes tillgångar och skulder. Den innehåller också uppgift om arvingar och andra dödsbodelägare. Bouppteckning skall enligt 20 kap. 1 § ärvdabalken förrättas inom tre månader från dödsfallet. Enligt 8 § skall bouppteckningen inom en månad efter upprättandet ges in till rätten i den ort där den döde hade att svara i tvistemål. Bouppteckningen registreras av tingsrätten i det s.k. bouppteckningsprotokollet. I samband därmed sker skattläggning av den egendom som finns upptagen i bouppteckningen. Därefter återsänds bouppteckningen till ingivaren. Bouppteckningen är ofta den enda handling med vilken dödsbodelägarna kan styrka sin behörighet att företräda dödsboet.

I motion Ju409 begärs åtgärder för att påskynda registreringen av bouppteckningar. Motionärerna hänvisar till att handläggningstiden vid vissa tingsrätter kan vara så lång som sex månader, och de begär att "normalbouppteckningar" skall registreras inom en månad från det de ingivits till tingsrätten.

Utskottet anser i likhet med motionärerna att de långa handläggningstider som otvivelaktigt förekommer kan vålla betydande olägenheter. Dödsbodelägarna kan orsakas besvär på grund av svårigheter att styrka sin behörighet i olika sammanhang och tidsutdräkten kan som motionärerna påpekar också medföra kostnader för dödsboet, t.ex. genom att en fastighetsförsäljning måste uppskjutas. Också staten gör ekonomiska förluster genom att inbetalningen av arvsskatten senareläggs vilket i sin tur medför ränteförluster. I linje med vad justitieombudsmannen också uttalar (se beslut 1463-1988) är det med hänsyn främst till de syften som bouppteckningen tjänar minst sagt otillfredsställande med så långa handläggningstider. (I ärendet var det fråga om en handläggningstid på fem månader.)

Justitieministern uppmärksammar i budgetpropositionen (s. 57) de långa handläggningstiderna, och hon instämmer i justitieombudsmannens nyssnämnda uppfattning. Hon anser det angeläget att man vid de enskilda tingsrätterna undersöker vilka möjligheter att förkorta väntetiderna som kan finnas, t.ex. genom omdisponeringar och temporära punktinsatser.

Det kan här också nämnas att det inom domstolsverket pågår ett projekt Kortare väntetider i tingsrätterna m.m. Syftet är att inom nuvarande resurser ge domstolarna ökade förutsättningar att klara av de krav som ställs på dem främst från den rättssökande allmänheten. Projektet beräknas vara avslutat före sommaren 1989. Vidare har arvs- och gåvoskattekommittén i sitt slutbetänkande (SOU 1987:62) Ny arvs- och gåvoskattelag pekat på att en rad fördelar skulle uppnås om handläggningen av bouppteckningsärenden överflyttades till skatteförvaltningen och förvaltningsdomstolarna (s. 304 f). Liknande tankegångar finns i promemorian Domstolarna i framtiden.

I avvaktan på resultatet av det arbete som pågår bör enligt utskottets mening försök göras att korta ned väntetiderna genom sådana åtgärder som enligt vad nyss sagts förordas av justitieministern. Med hänvisning till det sagda avstyrker utskottet bifall till motion Ju409.

Regeringsförslag

I proposition 1988/89:100 bilaga 4 (justitiedepartementet) har regeringen föreslagit riksdagen att för budgetåret 1989/90 till Allmänna förvaltningsdomstolarna anvisa ett ramanslag på 388 887 000 kr. (punkt D 3, s. 60–63).

Motionerna

1988/89:Ju405 av Ingbritt Irhammar och Kersti Johansson (båda c) vari yrkas att riksdagen begär att regeringen framlägger förslag om snabbare handläggning och beslut vid skattskyldigs besvär över taxering.

1988/89:Ju806 av Bo Lundgren m.fl. (m) vari yrkas

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i motionen beträffande behandlingen av besvär över taxering.

Motiveringen återfinns i motion 1988/89:Sk802.

1988/89:Ju822 av Karin Ahrlund m.fl. (fp) vari yrkas

6. att riksdagen under Justitiedepartementets anslag D 3, Allmänna förvaltningsdomstolarna, anslår 1,6 milj. kr. utöver vad regeringen har föreslagit.

Utskottet*Arbetsläget*

Beträffande målutvecklingen i de allmänna förvaltningsdomstolarna under år 1988 kan nämnas följande.

Vid *länsrätterna* har antalet inkomna skattemål minskat med 10 %. Den genomsnittliga omloppstiden i skattemål har ökat från 20 till 21 månader. Antalet inkomna körkortsmål har ökat med drygt 9 % och antalet övriga mål, huvudsakligen mål enligt sociallagstiftningen, har ökat med drygt 4 %. Endast ett fåtal fastighetstaxeringsmål har kommit in under året, och 1 % av målbalansen utgörs av sådana mål. Sammantaget minskade såväl antalet till länsrätterna inkomna mål som antalet där avgjorda mål. Den sammanlagda målbalansen minskade med 10 %.

För *kammarrätterna* är arbetsläget i stort sett oförändrat. Situationen har emellertid försämrats så till vida att antalet mål som är äldre än tre år ökat från 300 vid utgången av år 1987 till 476 vid utgången av år 1988, en ökning med 60 %. Försämringen gäller främst kammarrätten i Jönköping. Målavverkningstakten har samtidigt ökat något vid denna kammarrätt medan den minskat med 10–13 % vid de tre övriga kammarrätterna.

Antalet inkomna mål i *regeringsrätten* har minskat något samtidigt som antalet avgjorda mål ökat. Detta har medfört en minskning av målbalansen med 14 %.

Utskottet konstaterar att den minskning av det inkomna antalet skattemål vid länsrätterna som noterades år 1987 fortsatte också förra året. Det är emellertid, som justitieministern framhåller (s. 62), de enklare och minst

resurskrävande målen som försvunnit från länsrätterna. De kvarvarande målen är därför genomsnittligt sett svårare än tidigare. Samtidigt kan det, anser utskottet, inte uteslutas att en stor del av minskningen i antalet inkomna mål förra året var tillfällig och har sin förklaring i den ändring av besvärordningen som nyligen gjorts och som bl.a. medfört att de överklagade målen kommer in till länsrätten vid en senare tidpunkt än vad som tidigare var fallet. Domstolsverket räknar sålunda med en viss ökad besvärsfrekvens i skattemålen. Härtill kommer att omloppstiden för skattemålen trots minskningen i antalet mål alltså ökar och nu är uppe i 21 månader. Avståndet är långt till det av riksdagen fastlagda målet, en omloppstid på högst 12 månader. Enligt utskottets mening är den genomsnittliga väntetiden nu oacceptabelt lång och en fortsatt ökning kan inte godtas.

Utskottet delar departementschefens bedömning att det inte finns några tecken som tyder på att arbetsläget för länsrätterna skulle komma att förbättras under de närmaste åren. Detta gäller särskilt som den under år 1988 inledda fastighetstaxeringen med all sannolikhet kommer att föranleda ett mycket stort antal mål där. Också situationen i kammarrätterna ger enligt utskottets uppfattning anledning till oro, inte minst därför att målavverkningstakten sjunkit vid tre av de fyra kammarrätterna och balansen nu i större utsträckning än tidigare består av mål som är äldre än tre år. Sammantaget måste utskottet i likhet med departementschefen konstatera att arbetsläget vid de allmänna förvaltningsdomstolarna är ansträngt.

Medelsberäkningen

Regeringen föreslår ett ramanslag till de allmänna förvaltningsdomstolarna på 388 887 000 kr.

I motion Ju822 begärs med hänvisning till arbetsläget att ytterligare 1,6 milj. kr. utöver vad regeringen föreslagit skall tillföras anslaget.

Regeringens förslag till medelsanvisning innebär att de allmänna förvaltningsdomstolarna undantagits från tillämpning av huvudförslaget om besparing, och att anslaget nästkommande budgetår tillförs en förstärkning på 2,4 milj. kr. avseende personal, ADB och utbildning. Även för budgetåret 1990/91 aviseras en ökning av anslaget för en fortsatt satsning på ADB och utbildning.

Regeringens förslag innebär vidare, som för de allmänna domstolarna, att beslutet om en utgiftsram för löneökningar under budgetåret 1988/89 inte har tillåtits slå igenom, och också förvaltningsdomstolarna tillfördes i oktober 1988 extra medel för personalförstärkningar vid särskilt arbetsbelastade domstolar. Vidare innehåller regeringens förslag betydelsefulla satsningar på ADB och utbildning, som redan på kort sikt bör kunna medföra vissa förbättringar i arbetsläget. Utskottet vill dock här, när det gäller medelsberäkningen för slutet av planeringsperioden, understryka vikten av att uppmärksamhet ägnas åt effekterna av fastighetstaxeringen på arbetsbördan i domstolarna.

Utskottet anser att regeringens förslag till medelsanvisning får godtas, och utskottet avstyrker således bifall till motion Ju822 i denna del.

Utskottet delar emellertid den oro för konsekvenserna på sikt av

arbetsläget och anslagsutvecklingen som kommer till uttryck i motionen.

Utskottet vill därför som tidigare år slå fast att de uttalanden utskottet gjort ovan beträffande de allmänna domstolarnas möjligheter att påverka verksamheten och att effektivisera denna har giltighet även beträffande de allmänna förvaltningsdomstolarna. Slutligen vill utskottet också här, med hänvisning till vad som anförts beträffande anslaget till de allmänna domstolarna, erinra om möjligheten för regeringen att lägga fram förslag om ytterligare anslag om det skulle bedömas nödvändigt. Vad utskottet nu anfört bör riksdagen ge regeringen till känna.

Handläggningstiden i skattemål

I motionerna Ju405 och Ju806 krävs åtgärder för att få ned handläggningstiden i skattemål. Härvidlag vill utskottet hänvisa till vad utskottet nyss anfört under rubriken Arbetsläget. Härutöver vill utskottet tillägga att hela domstolsorganisationen som tidigare framgått är under utredning. Beträffande taxeringsförfarandet har riksdagen nyligen fattat principbeslut om en ny ordning för taxering i första instans och om införande av skattenämnder (prop. 1986/87:47, SkU 11, rskr. 95).

Mot den här angivna bakgrunden är utskottet för närvarande inte berett att föreslå några sådana åtgärder som motionärerna efterlyser. Utskottet avstyrker bifall till här behandlade yrkanden i motionerna Ju405 och Ju806.

Försäkringsdomstolarna

Regeringsförslag

I proposition 1988/89:100 bilaga 4 (justitiedepartementet) har regeringen föreslagit riksdagen att för budgetåret 1989/90 till Försäkringsdomstolarna anvisa ett ramanslag på 60 658 000 kr. (punkt D 4, s. 63–65).

Motion

1988/89:Ju422 av Birger Rosqvist (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av åtgärder för snabbare och förbättrad handläggning för besked i arbetsskadefrågor.

Utskottet

Arbetsläget

Antalet inkomna mål i *försäkringsrätterna* har under år 1988 ökat med 72 %. Också antalet avgjorda mål har ökat varför en endast obetydlig balansökning skett.

I *försäkringsöverdomstolen* har antalet inkomna mål ökat med 17 %. Samtidigt har avverkningstakten varit något högre än föregående år. Resultatet är en liten minskning av antalet balanserade mål.

Bakom den stora ökningen av antalet till försäkringsrätterna inkomna mål ligger sannolikt en lagändring som trädde i kraft den 1 januari 1988. Då

ändrades besvärordningen så att socialförsäkringsnämnderna, till skillnad från vad som gällde tidigare, inte skall ompröva sina egna beslut innan de översänds till försäkringsrätten. (Däremot finns vissa möjligheter för nämnderna att ompröva beslut som fattats av tjänstemän vid försäkringskassorna.) I lagstiftningsärendet (prop. 1985/86:73, SfU12, rskr. 142) beräknades att den nya besvärordningen skulle medföra en ökad måltillströmning på omkring 2 000 mål om året. Den prognosen har vida överträffats. Departementschefen uttalar (s. 65) att hon anser att utvecklingen bör följas ytterligare någon tid innan några bestämda slutsatser kan dras om målutvecklingen och åtgärder övervägas för att åstadkomma en ändring. Utskottet delar denna bedömning.

Medelsberäkningen

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning.

Handläggningstiden för arbetsskadeärenden

I motion Ju422 begärs åtgärder för att påskynda handläggningen av arbetsskadeärenden.

Som nyss framgått är arbetsläget ansträngt vid försäkringsrätterna. Även i försäkringsöverdomstolen är väntetiderna som departementschefen framhåller alltför långa. Detta medför att det kan ta lång tid innan ett arbetsskadeärende blir slutligt avgjort.

Utskottet vill i sammanhanget nämna att regler om ett förenklat beslutsförfarande i vissa arbetsskadeärenden trätt i kraft den 1 januari 1989 (se SFS 1988:1542, jfr prop. 1987/88:46, SfU 11, rskr. 102). De nya bestämmelserna innebär att rätten att fatta beslut i vissa arbetsskadeärenden delegerats till tjänsteman vid försäkringskassan. Ett sådant beslut skall överprövas av socialförsäkringsnämnden om den enskilde begär det.

Med hänvisning till de överväganden som kommer att ske inom justitiedepartementet om måltillströmningen fortsätter i oförminskad takt vill utskottet inte nu förorda några ytterligare åtgärder. För detta utskottets ställningstagande talar också att försäkringsdomstolarna berörs av den pågående översynen av domstolsorganisationen och att en granskning av arbetsskade-försäkringen pågår hos riksdagens revisorer (dnr 1987:43). Utskottet avstyrker bifall till motion Ju422.

Utrustning till domstolar m.m.

Regeringsförslag

I proposition 1988/89:100 bilaga 4 (justitiedepartementet) har regeringen föreslagit riksdagen att för budgetåret 1989/90 till Utrustning till domstolar m.m. anvisa ett reservationsanslag på 19 800 000 kr. (punkt D 5, s. 66).

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning.

Utskottets hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *anslag till riksåklagaren*
att riksdagen med bifall till regeringens förslag till *Riksåklagaren* för budgetåret 1989/90 anvisar ett ramanslag på 16 465 000 kr.,
2. beträffande *en utredning om förhållandena på åklagarbanan*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Ju813 i denna del (yrkande 3),
3. beträffande *anslag till åklagarmyndigheterna*
att riksdagen med bifall till regeringens förslag till *Åklagarmyndigheterna* för budgetåret 1989/90 anvisar ett ramanslag på 364 238 000 kr.,
4. beträffande *en särskild statsåklagare för miljömål*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Ju301 och motion 1988/89:Ju302 i denna del (yrkande 2),
5. beträffande *miljöutbildning för bl.a. åklagare*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Ju203 och motion 1988/89:Ju302 i denna del (yrkande 1),
6. beträffande *utbildning om arbetsmiljöbrott*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Ju303,
7. beträffande *anslag till domstolsverket*
att riksdagen med bifall till regeringens förslag till *Domstolsverket* för budgetåret 1989/90 anvisar ett ramanslag på 51 433 000 kr.,
8. beträffande *anslag till allmänna domstolarna m.m.*
att riksdagen med avslag på motion 1988/89:Ju241 i denna del (yrkande 3), motion 1988/89:Ju808 i denna del (yrkande 35) och motion 1988/89:Ju822 i denna del (yrkande 4) samt med bifall till regeringens förslag till *Allmänna domstolarna m.m.* för budgetåret 1989/90 anvisar ett ramanslag på 1 254 357 000 kr.,
9. beträffande *anslagsutvecklingen för allmänna domstolarna m.m.*
att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,
10. beträffande *full ersättning för inkomstbortfall för nämndemän*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Ju408 i denna del (yrkande 2),
11. beträffande *lika ersättning för nämndemannauppdrag*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Ju808 i denna del (yrkande 37),
12. beträffande *registrering av bouppteckning*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Ju409,
13. beträffande *anslag till allmänna förvaltningsdomstolarna*
att riksdagen med avslag på motion 1988/89:Ju822 i denna del (yrkande 6) och med bifall till regeringens förslag till *Allmänna förvaltningsdomstolarna* för budgetåret 1989/90 anvisar ett ramanslag på 388 887 000 kr.,
14. beträffande *anslagsutvecklingen för allmänna förvaltningsdomstolarna m.m.*
att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

15. beträffande *handläggningstiden i skattemål*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Ju405 och motion 1988/89:Ju806 i denna del (yrkande 2),
16. beträffande *anslag till försäkringsdomstolarna*
att riksdagen med bifall till regeringens förslag till *Försäkringsdomstolarna* för budgetåret 1989/90 anvisar ett ramanslag på 60 658 000 kr.,
17. beträffande *handläggningstiden för arbetsskadeärenden*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Ju422,
18. beträffande *anslag till utrustning till domstolar m.m.*
att riksdagen med bifall till regeringens förslag till *Utrustning till domstolar m.m.* för budgetåret 1989/90 anvisar ett reservationsanslag på 19 800 000 kr.

Stockholm den 21 mars 1989

På justitieutskottets vägnar

Karin Ahrland

Närvarande: Karin Ahrland (fp), Lars-Erik Lövdén (s), Ulla-Britt Åbark (s), Jerry Martinger (m), Birthe Sörestedt (s), Ingbritt Irhammar (c), Bengt-Ola Rytter (s), Göran Magnusson (s), Eva Johansson (s), Björn Ericson (s), Anders Andersson (m), Lars Sundin (fp), Anders Svärd (c), Berith Eriksson (vpk), Sigrid Bolkéus (s), Göran Ericsson (m) och Inger Schörling (mp).

Reservationer

1. En särskild statsåklagare för miljömål (mom. 4)

Ingbritt Irhammar (c) och Anders Svärd (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 3 börjar med "I fråga" och slutar med "delar avstyrks" bort ha följande lydelse:

I fråga om en särskild statsåklagare för miljömål måste utskottet först konstatera att antalet miljömål är litet. Erfarenheterna av miljömål är därför små på de regionala åklagarmyndigheterna. Samtidigt är miljömålen ofta komplicerade och kräver djupa kunskaper i tekniska och andra frågor av icke-juridisk natur. Det finns därför enligt utskottets mening starka skäl som talar för att handläggningen av miljömål i vart fall under en övergångstid koncentreras till en särskild statsåklagare för miljömål. När tillräcklig erfarenhet av miljöbrottsligheten vunnits bör den organisatoriska frågan tas upp på nytt. Därvid bör särskilt prövas om sambandet mellan ekonomisk brottslighet och miljöbrott är så starkt att detta i fortsättningen kan motivera en sådan organisatorisk lösning för miljöbrottens del som gäller för den ekonomiska brottsligheten.

Vad utskottet nu anfört med anledning av motionerna Ju301 och Ju302 bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

1988/89JuU14

dels att utskottets hemställan under moment 4 bort ha följande lydelse:

4. *beträffande en särskild statsåklagare för miljömål*

att riksdagen med anledning av motion 1988/89:Ju301 och motion 1988/89:Ju302 i denna del (yrkande 2) som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

2. Miljöutbildning för bl.a. åklagare (mom. 5)

Ingbritt Irhammar (c), Anders Svärd (c) och Inger Schörling (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 3 börjar med "När det" och slutar med "behandlade delar" bort ha följande lydelse:

När det sedan gäller motionsfrågorna om miljöutbildning vill utskottet anföra följande. En förutsättning för ett effektivt beivrande av miljöbrottsligheten är att polis och åklagare har goda kunskaper såväl om lagstiftningen som om de särskilda problem, t.ex. beträffande metodfrågor i fråga om utredningsförfarandet, som gäller för denna brottslighet. Det krävs också att kunskapen är allmänt spridd bland befattningshavare som kan komma i kontakt med miljöbrott. Härtill kommer att utvecklingen är snabb inom miljöområdet och att också lagstiftningen befinner sig i ett skede av utveckling och förändring. Utbildningsbehovet kan således inte anses tillfredsställt genom den satsning på miljöutbildning som görs under innevarande budgetår. Tvärtom är en fortsatt kraftfull satsning på miljöutbildning för polis och åklagare nödvändig. Detta bör regeringen med anledning av motionerna Ju203 och Ju302 i här behandlade delar ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under moment 5 bort ha följande lydelse:

5. *beträffande miljöutbildning för bl.a. åklagare*

att riksdagen med anledning av motion 1988/89:Ju 203 och motion 1988/89:Ju302 i denna del (yrkande 1) som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om behovet av miljöutbildning för polis och åklagare.

3. Anslaget till allmänna domstolarna (mom. 8)

Karin Ahrland (fp), Jerry Martinger (m), Ingbritt Irhammar (c), Anders Andersson (m), Lars Sundin (fp), Anders Svärd (c) och Göran Ericsson (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 6 börjar med "Regeringens förslag" och slutar med "i motionerna" bort ha följande lydelse:

Regeringens förslag måste emellertid, mot bakgrund av de krav som rättssäkerheten ställer på en god domstolsverksamhet, bedömas som otillräckligt. Enligt utskottets mening är en omedelbar förstärkning av anslaget till de allmänna domstolarna nödvändig, inte minst med hänsyn till svårigheterna att rekrytera och behålla personal. Enligt utskottets bedömande bör

anslaget för budgetåret 1989/90 tillföras ytterligare 6,8 milj. kr. utöver vad regeringen föreslagit.

1988/89:JuU14

Utskottets ställningstagande innebär också att utskottet delar den oro för konsekvenserna på sikt av arbetsläget vid domstolarna som kommer till uttryck i motionerna.

dels att utskottets hemställan under moment 8 bort ha följande lydelse:

8. beträffande *anslag till allmänna domstolarna m.m.*

att riksdagen med anledning av motion 1988/89:Ju241 i denna del (yrkande 3), motion 1988/89:Ju808 i denna del (yrkande 35) och motion 1988/89:Ju822 i denna del (yrkande 4) samt med anledning av regeringens förslag till *Allmänna domstolarna* för budgetåret 1989/90 anvisar ett ramanslag på 1 261 157 000 kr.

4. Full ersättning för inkomstbortfall för nämndemän (mom. 10)

Berith Eriksson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 7 börjar med "Med hänsyn" och slutar med "behandlad del" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill understryka att var och en som är valbar till nämndeman i princip är skyldig att åta sig uppdraget. Någon direkt jämförelse mellan villkoren för de förtroendevalda i kommunerna och nämndemännen kan därför inte göras. Utskottet anser för sin del det självklart att en nämndeman inte bör drabbas av inkomstförlust på grund av uppdraget. Annars finns det som utskottet ser det stor risk för bristande representativitet i nämndemannaakåren. Regeringen bör därför göra en översyn av ersättningen till nämndemän med inriktning mot full ersättning för inkomstförlust. Detta bör riksdagen med anledning av motion Ju408 ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under moment 10 bort ha följande lydelse:

10. beträffande *full ersättning för inkomstbortfall för nämndemän*

att riksdagen med anledning av motion 1988/89:Ju408 i denna del (yrkande 2) ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

5. Lika ersättning för nämndemannauppdrag (mom. 11)

Ingbritt Irhammar (c) och Anders Svärd (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 7 börjar med "När det" och på s. 8 slutar med "motion Ju808" bort ha följande lydelse:

När det sedan gäller yrkandet i motion Ju808 om lika ersättning för nämndemannauppdrag vill utskottet anföra följande. Ersättningssystemet bör enligt utskottets mening utgå från att alla deltagande nämndemän ersätts lika. Arbetsinsatsen i domstolen är nämligen oberoende av vilken inkomst nämndemannen har i sitt ordinarie yrke, och även i detta sammanhang bör den allmänt vedertagna principen om lika lön för lika arbete gälla. Regeringen bör sålunda snarast för riksdagen redovisa ett nytt ersättnings-

system som bygger på den av utskottet nu förordade principen om lika ersättning. Vad utskottet anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

1988/89:JuU14

dels att utskottets hemställan under moment 11 bort ha följande lydelse:

11. beträffande *lika ersättning för nämndemannauppdrag*
att riksdagen med anledning av motion 1988/89:Ju808 i denna del (yrkande 37) som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

6. Anslag till allmänna förvaltningsdomstolarna (mom. 13)

Karin Ahrland (fp) och Lars Sundin (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 10 börjar med "Utskottet anser" och på s. 11 slutar med "i motionen" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser emellertid att de åtgärder för att förbättra arbetsläget som ryms inom regeringens förslag till medelsanvisning inte är tillräckliga. Den långa – och fortfarande ökande – omloppstiden för skattemål liksom den sjunkande målavverkningstakten i kammarrätterna ställer krav på snabba åtgärder. Enligt utskottets bedömande är en omedelbar förstärkning av anslaget med ytterligare 1,6 milj. kr. nödvändig.

Utskottet delar också den oro för konsekvenserna på sikt av arbetsläget och anslagsutvecklingen som kommer till uttryck i motionen.

dels att utskottets hemställan under moment 13 bort ha följande lydelse:

13. beträffande *anslag till allmänna förvaltningsdomstolarna*
att riksdagen med bifall till motion 1988/89:Ju822 i denna del (yrkande 6) och med anledning av regeringens förslag till *Allmänna förvaltningsdomstolarna* för budgetåret 1989/90 anvisar ett ramanslag på 390 487 000 kr.

7. Handläggningstiden i skattemål (mom. 15)

Jerry Martinger (m), Anders Andersson (m) och Göran Ericsson (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 11 börjar med "Mot den här" och slutar med "och Ju806" bort ha följande lydelse:

Som utskottet nyss konstaterat kan en fortsatt ökning av omloppstiden i skattemål inte godtas. Åtgärder krävs alltså för att hejda den pågående utvecklingen mot allt längre handläggningstider. Enligt utskottets mening kan det i och för sig inte uteslutas att den pågående översynen av domstolsorganisationen liksom även förändringar i taxeringsförfarandet kan komma att leda till en förbättring i arbetsläget och till kortare handläggningstider. Detta är emellertid fråga om en utveckling på sikt som enligt utskottets mening knappast kan avvaktas. I stället krävs omedelbara åtgärder. En målsättning måste vara att taxeringsbesvär skall vara prövade senast vid utgången av året efter taxeringsåret. Vad utskottet nu uttalat bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under moment 15 bort ha följande lydelse:

1988/89:JuU14

15. beträffande *handläggningstiden i skattemål*

att riksdagen med anledning av motion 1988/89:Ju405 och motion 1988/89:Ju806 i denna del (yrkande 2) som sin mening ger riksdagen till känna vad utskottet anför.

8. Handläggningstiden i skattemål (mom. 15)

Ingbritt Irhammar (c) och Anders Svärd (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 11 börjar med "Mot den här" och slutar med "och Ju806" bort ha följande lydelse:

Som utskottet nyss konstaterat kan en fortsatt ökning av omloppstiden i skattemål inte godtas. Åtgärder krävs alltså för att hejda den pågående utvecklingen mot allt längre handläggningstider. Enligt utskottets mening kan det i och för sig inte uteslutas att den pågående översynen av domstolsorganisationen liksom även förändringar i taxeringsförfarandet kan komma att leda till en förbättring i arbetsläget och till kortare handläggnings-tider. Detta är emellertid fråga om en utveckling på sikt som enligt utskottets mening knappast kan avvaktas. Utskottet anser sålunda tiden nu vara mogen att föreskriva en tidsfrist inom vilken taxeringsbesvär senast skall vara avgjorda. Denna tidsfrist bör enligt utskottets mening bestämmas så att beslut i länsrätten skall fattas senast andra året efter taxeringsåret. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag i saken.

Vad utskottet nu uttalat bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under moment 15 bort ha följande lydelse:

15. beträffande *handläggningstiden i skattemål*

att riksdagen med anledning av motion 1988/89:Ju405 och motion 1988/89:Ju806 i denna del (yrkande 2) som sin mening ger riksdagen till känna vad utskottet anför.

Särskilda yttranden

1. Utbildning om arbetsmiljöbrott (mom. 6)

Inger Schörling (mp) anför:

Det är glädjande att riksåklagaren tagit initiativ till kompletterande utbildning av åklagarna inom arbetsmiljöområdet, då detta område varit utbildningsmässigt eftersatt under lång tid inom rättsmaskineriet.

Vi avvaktar med spänning resultatet av riksåklagarens översyn av utbildningen som för närvarande verkställs. liksom det förslag till nya rättsregler om arbetsmiljöbrott som förväntas med anledning av betänkandet SOU 1988:3.

Vår förhoppning är att vi inte skall behöva återkomma i denna fråga någon mer gång.

2. Registrering av bouppteckning (mom. 12)

1988/89:JuU14

Karin Ahrland (fp) och Lars Sundin (fp) anför:

Vi vill ytterligare understryka vikten av att domstolarna gör kraftfulla insatser för att korta ned tiden för registrering av bouppteckningar. Genom punktinsatser kan, som justitieministern framhåller, en balans arbetas bort. Efter sådana insatser måste domstolarna försöka organisera arbetet så att nya balanser inte uppstår. Den nuvarande situationen är med hänsyn till de problem som drabbar främst enskilda inte acceptabel, och ett riktmärke bör vara att bouppteckningar av normal svårighetsgrad registreras inom ett par månader från det de getts in.

